

Rola pracodawców w programie Rodzina 500+

URSZULA KADZIÓŁKA

radca prawny,
prawnik w Biurze **Kancelarii Raczkowski** Paruch w Katowicach

ZMIANY

Od 1 kwietnia br. zatrudnieni mogą żądać od pracodawcy nieodpłatnego wystawienia zaświadczenia o zarobkach do celów ubiegania się o świadczenie wychowawcze. Przy jednym dziecku podwyżka pensji lub przyznanie premii może spowodować utratę prawa do takiego świadczenia w przyszłym roku.

Od 1 kwietnia br. zacznie obowiązywać ustawa z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Przewiduje ona możliwość uzyskania przez rodziców spełniających warunki określone w ustawie świadczeń wychowawczych w kwocie 500 zł lub jej wielokrotności. Świadczenia te mają być wypłacane w celu częściowego pokrycia wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego życiowych potrzeb. W założeniu nowe świadczenie ma się więc przyczynić do zwiększenia dietności. Niewątpliwie jednak jego wprowadzenie wpłynie również na rynek pracy i obowiązki pracodawców względem pracowników. Na jakie konsekwencje programu 500+ warto zwrócić uwagę?

Podwyżka a świadczenie na jedno dziecko

Założeniem programu Rodzina 500+ jest przyznanie świadczenia w kwocie 500 zł na każde drugie i kolejne dziecko bez względu na dochody rodziny. Rodzice jednego dziecka mogą otrzymać tę kwotę, jeśli dochód na osobę nie przekracza 800 zł (lub nie przekracza 1200 zł, gdy którekolwiek z dzieci w rodzinie jest niepełnosprawne).

Pod uwagę będzie brany dochód osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, za który przyznawane jest świadczenie wychowawcze. Decyzja o podwyżce wynagrodzenia lub wprowadzeniu dodatkowego składnika wynagrodzenia, np. premii, może pozbawić pracownika tego świadczenia w przyszłym roku.

Dotyczy to nie tylko osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Według ustawy zatrudnienie lub inna praca zarobkowa oznacza także m.in. umowę o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia, umowy o dzieło.

Niższe świadczenia z funduszu socjalnego

Jeśli pracodawca, przyznając świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (dalej: zfsś), różnicuje ich wysokość, stosując progi dochodowe i uwzględniając dochód na członka rodziny, uzyskanie prawa do świadczenia wychowawczego może spowodować, że pracownik otrzyma np. niższą kwotę dopłaty do wakacji. Dużo zależy jednak od tego, czy i jak pracodawca określi sposób obliczania tego dochodu w regulaminie zfsś.

W założeniu ustawodawcy świadczenie wychowawcze nie powinno być uwzględniane w dochodzie na członka rodziny. Zdarza się jednak, że regulaminy zfsś przewidują własny katalog dochodów uwzględnianych przy obliczaniu dochodu na członka rodziny, modyfikując zasady ogólne.

Nieodpłatne poświadczenia

Choć regułą będzie raczej składanie przez rodziców oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej, ustawa w szczególnych przypadkach przewiduje też obowiązek wystawiania przez pracodawców zaświadczeń. Wzór oświadczeń pracownika określa rozporządzenie MPiPS z 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze. Rozporządzenie to nie określa natomiast szczególnego wzoru zaświadczenia wystawianego przez pracodawcę.

Obowiązek wystawiania zaświadczeń dotyczy nie tylko pracodawcy zatrudniającego na podstawie umowy o pracę, ale również podmiotów współpracujących z osobami zatrudnionymi na podstawie umowy-zlecenia, umowy o świadczenie usług, umowy agencyjnej. Koszt ich wystawiania obciąża w pełni zakład pracy.

Wystawienia zaświadczenia będzie mogło się domagać każde z rodziców, a pracodawca nie będzie mógł badać, czy przypadkiem drugie z rodziców już nie otrzymało prawa do tego samego świadczenia. To organ rozpatrujący wniosek zadecyduje, komu wypłacić należność.

Potwierdzenie danych

Organy przyjmujące wniosek (wójt, burmistrz, prezydent miasta) będą mogły podjąć określone ustawą czynności, aby sprawdzić prawidłowość informacji podanych przez rodziców. W razie wątpliwości będą głównie zlecać przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Nie można jednak wykluczyć, że potwierdzenie dochodów będzie następowało również u źródła, tj. u pracodawców lub podmiotów, u których uzyskiwane są dochody.

Większy popyt na urlop wychowawczy

W rozumieniu ustawy rozpoczęcie urlopu wychowawczego powoduje utratę dochodu, a w konsekwencji może oznaczać uzyskanie prawa do świadczenia wychowawczego. W przypadku niewielkiego dochodu, np. w sytuacji pracy na część etatu, zatrudniony może przekalkulować dochody, które uzyskałby po powrocie do pracy, i te, które miałby w trakcie urlopu wychowawczego. Przy jednym dziecku może się okazać, że korzystniej będzie skorzystać z urlopu wychowawczego i w tym okresie otrzymywać świadczenie wychowawcze. Również przy dwojgu lub większej liczbie dzieci pracownik, uzyskując dodatkowe świadczenie wynoszące 1000 zł lub więcej, może być bardziej skłonny do wykorzystania urlopu wychowawczego.

PIT-y bez zmian

Pracownicy mający trudności w rozliczaniu dochodów mogą korzystać z możliwości przygotowania takiego rozliczenia przez pracodawcę. W tym celu zgłaszają do 10 stycznia danego roku odpowiedni wniosek. Świadczenie wychowawcze będzie jednak nieopodatkowane i nie będzie wchodziło do podstawy wymiaru składek. Stąd służby kadrowe rozliczające PIT z upoważnienia pracownika nie odczują żadnych zmian związanych z wypłacaniem mu świadczeniem wychowawczym. ©

➔ Te same zasady wobec cudzoziemców

Program Rodzina 500+ dotyczy nie tylko obywateli, ale również cudzoziemców zamieszkujących na terytorium Polski, przy spełnieniu pewnych warunków określonych w ustawie. Ma to więc znaczenie również dla pracodawców zatrudniających cudzoziemców, bo wobec nich mogą mieć takie same obowiązki jak wobec Polaków. ■